

► Imatge de la comarca

JORDI CASAS

En una comarca tan seca com la nostra que va haver de recórrer a la construcció del pantà de Foix per regar els seus camps i que per tenir aigua bona ha hagut, històricament, d'anar a fora a buscar-la, el més lògic seria que hi hagués un sentiment de veneració i estimació per les poques fonts naturals que existeixen en els sis termes municipals que la formen. Però no és precisament amor el que avui hi ha envers aquests vells brolladors que perduren, diríem, gairebé de miracle, com els de Montse-

hi ha algun altre organisme local o comarcal que les divulgui o vetlli per elles?

Per descomptat que aquí seria difícil muntar una associació o un grup amb el nom d'*Amics de les Fonts*, a semblança de les existents a poblacions d'altres comarques de Catalunya.

El seu nom, amb S o Z?
Al començar a parlar d'aques-

La font de can Sidro

tuada al camí tradicional de pujada al Montgròs, dit també dels Vinyals, i que vigila, juntament amb les cases de la Coma, (la seva *Imatge* va ser publicada l'abril de 1994) el fondo montgrosenc de can Sidro. Molt a l'interior d'aquest fondo, en un lloc molt obert i sovellós, hi ha la font, amb un parell de camins per arribar-hi, un per cada costat, i que, ambdós, plauen molt de fer-

feixes. El camí s'endinsa en el fondo fins més enllà on arriben les vinyes, per fer un tomb pronunciat cap al costat contrari del fondo i en direcció com de tornar enre-re. Al poc temps apareixen el més visible de la font, els murs d'un gran tancat i el d'un petit recinte on hi ha la bassa o safareig que recull aigua de la font.

També és pot fer el camí

està ben marcat per les moltes passes de la gent a anar a proveir-se d'aigua. Abans d'arribar el primer que troba el caminant són unes lletres mig borroses pintades al mur del tancat gran que prohibeixen el pas. No és l'únic a la zona. Però per aquí passen fins i tot ciclistes.

Una font que és la més font de totes

Una altra cosa a dir de la

imaginar un antic rentador. Mentre aquesta bassa és vora el camí, la font no. Cal anar a trobar l'accés pujant a un replà el terreny. Sota una roca hi ha les escales també esmentades. En aquest accés es nota el pas del temps per l'existència d'un embigat de rudimentaris troncs (amb alguns noms gravats), reforçat per unes de ferro ja rovellat, suporten amb prou feines la coberta. Al mateix portal hi ha un puntal també de fusta per impedir el seu esfondrament.

Dies enrere, en plena pri-

“ ‘Sidro’ és com consta escrit al baluard de la masia que li dona nom ”

va, Fontanilles, Cabota, Codina, del Bosc, del mas Brunet o del Jonc i d'en Bonet, alguns dels qual li hem dedicat una *Imatge*. El que hi ha, ben lamentablement, és una gran indiferència, no se'ls dona el valor que tenen i estan molt en l'oblit, com si hagués arribat l'hora de deixar-les morir.

Entraria en aquest grup la font a la qual dediquem avui aquestes ratlles de festa major, que no és altra que la ribetana font de can Sidro, que anys enrere havia estat molt popular i que, a hores d'ara, amb prou feines és coneguda, tot i els esforços de l'Oficina de Turisme de Ribes. Però, a banda de Turisme de Ribes,

ta font, és ineludible fer-ho de com s'ha d'escriure el seu nom. I ens hem decidit portar la contrària als ribetans i escriure *Sidro* i no *Zidro*, com figura en alguns mapes i indicadors de camins oficials, perquè és tal com ho feia el desaparegut Joan Virella, el gran excursionista que va estudiar i estimar les fonts de la comarca i va ser qui ens va portar per primera vegada a aquesta font ribetana. Per què ens compliquem la vida si sabem que ve d'Isidre, i sona igual l'essa sonora que la zeta? A més Sidro és com consta escrit al baluard de la masia que li dona nom. Es tracta d'una masia blanca si-

“ Sorprèn d'ella tota l'obra complementària que un dia s'hi va fer ”

font de can Sidro és que és una font diferent de totes les anomenades abans. Per ser de degotall s'assembla a la font d'en Bonet, de Vilanova. Diríem que és l'equivalent, encara que la vilanovina no té tot el que té la de can Sidro. La ribetana és més completa, és la font més font de totes les fonts perquè té més *complements*, no és una font simple, només *font*. Sorprèn d'ella tota l'obra complementària que un dia s'hi va fer, com una escala amb replà intermedi per baixar al cocó, una mina, un safareig o rentador i una canalització subterrània fins al gran tancat que protegia una horta escalonada, on, abans, s'hi veia una sortida. Tot plegat perquè cap gota del gota a gota que és la font (Joan Virella va fer una descripció exacta amb aquestes paraules: *L'aigua degota per una esquerdada en la línia de contacte de dues capes geològiques diferents*) es malaguanyés.

És força interessant la mina. És una construcció ben feta, alta per permetre el pas d'una persona, i bastant llarga. Té una boca ran del cocó per recollir els sobrants d'aigua que s'escolen per un forat sota el pedrís del bassiol. L'altra boca té un portal de totxo que dona a l'esmentat i petit recinte on hi ha una mena de bassa arran de terra, de forma rectangular i amb unes pedres a dos dels seus costats, la disposició de les quals fa

Un d'aquests camins és el que es fa servir com una ruta excursionista a la font, i que, de temps en temps, organitza l'oficina de Turisme de Sant Pere de Ribes. És el més còmode de fer però és el més indirecte, fa una marrada, però aquest tros de camí de més no és pas prescindible. Tot el contrari, ja que té la sortida a Sota-ribes i segueix, entre vinyes i boscos, per l'anomenat precisament camí de can Zidro.

Aquest camí, darrere la Masieta, gira cap a can Ramonet, masia avui amb un nou ús i que és veïna de can Sidro. El camí estricte de la font surt de davant d'una entrada lateral de la primera masia, a la dreta de la pujada del Montgròs. És un camí de carro que va per damunt del senderó que de can Sidro porta a la Coma, i a mitja vessant de la muntanya on es veuen diversos marges de perdudes

dels Vinyals que té la dificultat de dues rampes fortes, una només de sortida i una altra abans d'arribar a can Sidro. Després cal seguir pel costat de la part de muntanya del baluard de la masia. S'hi troba un senderó en algun tram mig cobert pels esbarzers i que arriba fins can Barba, casa que ara té un tancat al seu costat de ponent, inexistents abans com la tanca metàl·lica que recorre per aquell indret i va per darrere del pomell de cases de la Coma.

Aquests elements nous provoquen desconcert i dubtes per on seguir. Tot fa pensar que potser s'arribarà un dia a barrar el pas pel vell camí. Però hi ha pas, per ara. Es troba al costat d'una torre mitjana de llum.

El senderó és boscà i de mal caminar, però que agrada seguir per les sensacions que dona. No és perdedor perquè

mavera, mentre la flor de la ginesta, força abundant al lloc, aromatitzava el fondo, no se sentia rajar cap gota per les parets del cocó. En el seu bassiol la poca aigua era reposada i silenciosa. No convidava a beure. Bé, avui en dia hi ha por de beure aigua d'aquestes fonts. Arreu del país moltes fonts tenen cartells avisant de la no potabilitat de l'aigua. A la font de can Sidro no hi ha cap avis, i potser no és el cas, però. Tampoc hi ha cap arbre o plàtan típic de les fontades, prop del lloc. Només els típics de la comarca, els pins i els garrofers. La font és sota la muntanya coronada per les restes del denominat Castellot del Montgròs (*Imatge* publicada el març del 1995), a les quals porta un camí que passa per davant la font i pel qual també es pot fer cap a l'ermita de Sant Pau i a Ribes. La font degué donar aigua als pobres guardians del Castellot.

No podem acabar sense referir-nos a la dita que va recollir Joan Virella sobre que si uns promesos beuen aigua de la font trenquen el festeig al cap de poc. També es deia que les parelles que trenquen es que havien begut de la mateixa font.

Per informacions orals sabem que el més cert és que per Pasqua pujaven moltes colles de joves a menjar-hi la mona. D'aquestes excursions, diuen, en sortien molts matrimonis...

Ràdio Ribes

107.2 FM

Ràdio Ribes